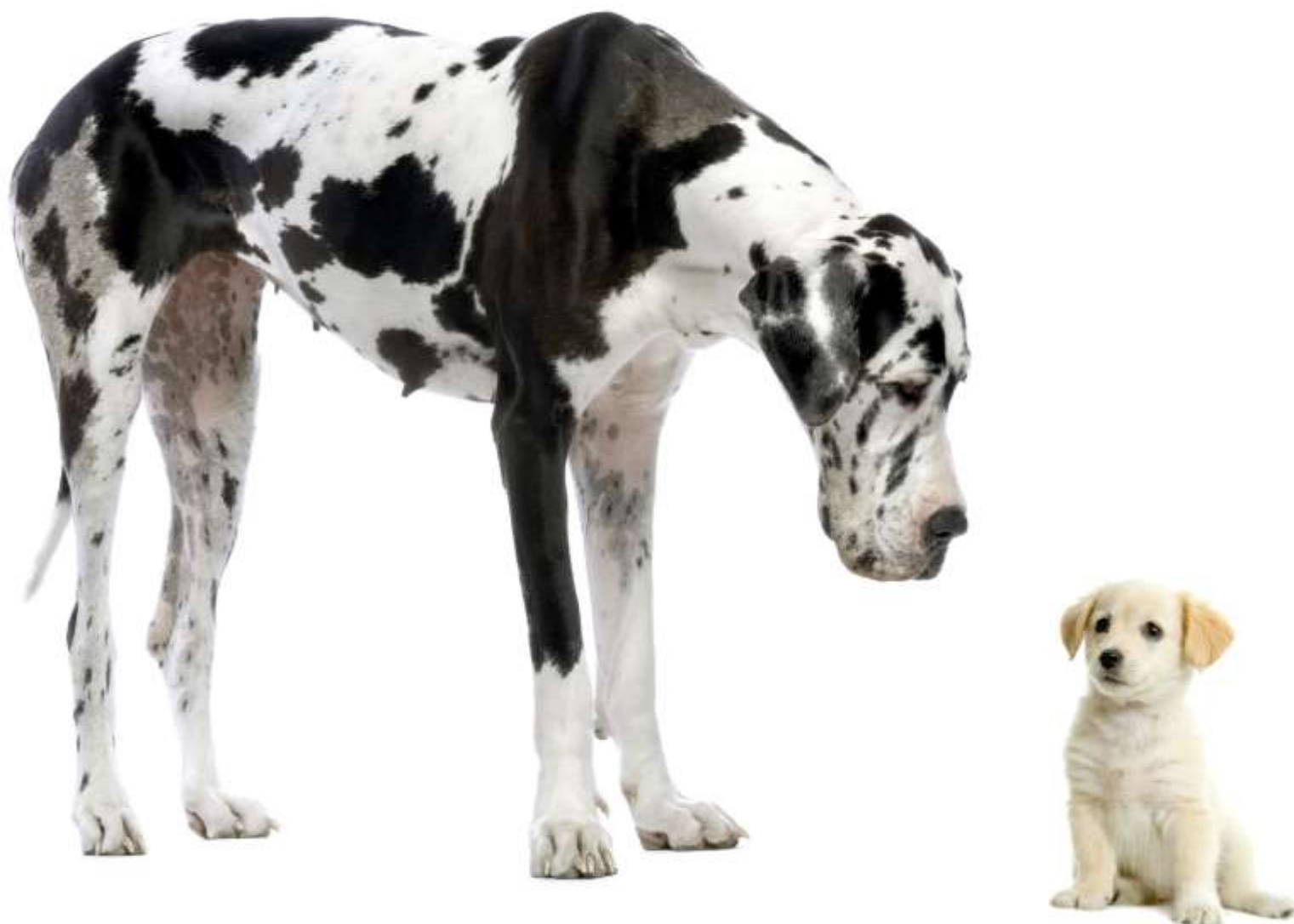

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

PERCEPCIJA

MINISTARSKI SASTANAK EU OGOLIO RAZLIČITE PRILAZE CILJEVIMA ZA 2030.

BRISEL - Trinaest članica želi da se EU što pre dogovori o klimatskoj i energetskej politici do 2030, ali najmanje četiri traži da se ne žuri i da se sve odloži do klimatskih razgovora UN 2015. u Parizu - glavni je zaključak prošlonedeljnog sastanka ministara energetike i zaštite životne sredine, ujedno prvog o nedavno objavljenom predlogu Evropske komisije o klimatskoj i energetskej politici do 2030. Šefovi država i vlada sastaje se u Briselu 20.-21. marta kako bi razgovarali o klimatskoj, energetskej i industrijskej politici do 2030., ali su male šanse da će postići dogovor. Postoje oni koji smatraju da su konkretni ciljevi suštinski i neodložni za biznis (kako bi se obezbedila izvesnost za ulaganja) i međunarodni uticaj (pred UN klimatske razgovore). U toj grupi je 13 članica Belgija, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Nemačka, Italija, Holandija, Portugalija, Slovenija, Španija, Švedska i UK koje žele dogovor na martovskom samitu, a to znači obavezujuće ciljeve za smanjenja emisija CO₂ od 40% i OIE od 27% i jačanje Šeme trgovanja CO₂ emisijama (Emission Trading Scheme - ETS). europarl.europa.eu

BRISEL - Efekti rastućih cena energije su značajno veći kod članica koje imaju BDP manji od proseka, a dogradnja unutrašnjeg energetskeg tržišta neće smanjiti maloprodajne cene, istakli su predstavnici Višegradske grupe (V4) - Mađarska, Češka, Poljska i Slovačka, koji imaju suprotne stavove od grupe koju čini 13 država. Grupa V4, uz Bugarsku i Rumuniju, zahteva nacionalne procene uticaja predloga za 2030. Delom ih je podržao i Günther Oettinger, evropski komesar za energiju, rečima da bi EU od 2020. do 2030. morala da uradi ono što je uradila za 30 godina od 1990. do 2020. Podela troškova je suštinski važna da ove članice pristanu na predlog smanjenja emisija CO₂ za 40%. One traže fleksibilne mehanizme za non-ETS sektor, a ne podržavaju obavezujući cilj za OIE.

BRISEL - Članice se najviše protive predlogu da EU nadgleda ostvarivanje povećanja udela OIE za 27%, što znači da Unija dobije ovlašćenja koja dosad nije imala, čulo se na ministarskom sastanku. Predlog EK je da članice naprave nacionalne planove, koji će se odnositi na sve, na emisije, OIE, sigurnost snabdevanja, a koje će odobriti Brisel. Holandija je nabolje oslikala ovaj stav rečima da EK ne bi trebalo da odobrava nacionalne planove, da su oni deo nacionalnih ovlašćenja i da članice ne žele da EK proširi svoja ovlašćenja. Günther Oettinger (foto), komesar za energiju, je odgovorio da je neka vrsta nadležnosti EU neophodna jer bi se moglo desiti da postoji 28 nacionalnih planova koji ne mogu da ostvare cilje od 27%.

BRISEL - Povodom reforme pravila o državnoj pomoći, Sigmar Gabriel, novi nemački ministar energetike, je rekao da je potrebna debata kako iskoristiti državne budžete da se smanji teret industriji, što na kratak rok znači ukidanje "zelenih" taksi, a na duži ulaganja u energetska efikasnost. Mnoge članice su na

ministarskom sastanku podržale ovaj stav o reformi, čije usvajanje se očekuje u julu, a koja bi podršku OIE trebalo da učini konkurentnijom i da uredi izuzeća privrede od plaćanja taksi na OIE. Gabriel je rekao da cilj za OIE od 27% neće smanjiti cene energije, iako ga Nemačka podržava. Günther Oettinger je to podržao rečima da su potrebne subvencije za OIE, ali i izuzeci za industriju. "Energetska politika mora biti više od zakona o konkurenciji. Izuzeci moraju biti duži od deset godina jer je to malo da bi se izgradila fabrika za proizvodnju aluminijuma", dodao je on. S druge strane, postoji široka podrška za više energetska efikasnosti, Danska i Belgija su zatražile obavezujući cilj, a podržale su ih zemlje u krizi kojima je potrebno zapošljavanje i rast i one koje žele da smanje račune za energiju privrede i domaćinstva. Oettinger je obećao nove predloge za jesen posle revizije Direktive o energetska efikasnosti tokom leta.

BRISSEL – Evropska komisija (EK) kaznila je dve najveće evropske berze električne energije za spot isporuke, kao i jedinu rumunsku berzu električne energije. Spot berze Nord Pool i Epex kažnjene su kombinovano sa 6 miliona evra zbog sporazuma o međusobnom nekonkurisanju u spot poslovima na tržištu, saopštila je EK. Operator rumunske berze Opcom, kažnjen je sa milion evra zbog restriktivnih mera koje je u nametao inostranim trgovcima na veleprodajnom tržištu električne energije te zemlje. „Podela evropskih tetitorija među konkurentima, ili zavođenje diskriminatorskih mera na osnovu nacionalne

pripadnosti ne može biti tolerisano“, prenosi se ocena EU komesara za konkurenciju Joaquina Almunie. Posle upada antimonopolske inspekcije EU u prostorije Nord Pool-a i Epex-a u februaru 2012. dve kompanije su naredne godine odustale od planiranog partnerstva. Rumunski Opcom, s druge strane, kažnjen jer je između 2008. i 2013. zahtevao od učesnika berzi da poseduju rumunsku PDV registraciju, odbijajući da prihvati trgovce koji su već bili upisani u registar obveznika PDV-a u drugim EU državama, stoji u saopštenju EC. **Bloomberg**

ATINA – Energetski intenzivni sektori grčke privrede dobiće popust na cene električne energije do 20 odsto na rok od godinu dana, retroaktivno od 1. januara 2014., uz moguće produženje za još 12 meseci, saopštila je državna Javna elektroenergetska korporacija (PPC), a prenosi 4. februara atinski **Ekathimerini**. Posle najave zatvaranja nekih od najvećih državnih industrijskih sektora, poput čeličana, uprava ove državne komunalne firme je na predlog Vlade u petak donela odluku o rezanju cena struje svojim najvećim klijentima.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημερήσια Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

RIGA - Vladajuća koalicija Letonije odlučila je da odloži liberalizaciju tržišta električne energije za posle parlamentarnih izbora, kako bi se pripremila zakonska podloga za zaštitu socijalno ugroženih potrošača. Liberalizacija tržišta električne energije trebalo je da počne 1. aprila ove godine, a sada je pomerena za 1. januar 2015. Pre toga je letonska elektroenergetska firma Latvenergo objavila da bi 75% domaćinstava moglo dobiti i 40% veće račune ako bi se ukinule subvencije koje ta tvrtka daje, javlja **baltic-course**

The screenshot shows the Energy Community website. At the top is the logo with the text "Energy Community". Below it is a navigation bar with links: HOME, SITEMAP, DISCLAIMER, CONTACT, FORUM, ABOUT US, MEMBERS, AREA OF WORK, MEETINGS. A large image shows workers on a power line tower. Below the image is a "NEWS" section with a date "06 Mar 2014" and a headline: "Victor Parlicov, Director General of the energy regulator in Moldova, has been suspended from office". A "more" link is visible to the right of the headline.

BEČ – Sekretarijat Energetske zajednice (EZ) osudio je u četvrtak nastavak postupka protiv generalnog direktora nacionalnog energetskeg regulatornog tela Moldavije, ANRE Viktora Parlicova i izrazio veliku zabrinutost zbog ovog – kako ocenjuje – politički motivisanog procesa. Parlicov je prvi put u julu prošle godine, odlukom moldavskog parlamenta, uklonjen sa funkcije, zbog navodnog kršenja propisa o državnoj tajni, što je kasnije Ustavni sud te zemlje proglasio neustavnim postupkom, podseća se u saopštenju EZ. U četvrtak je Apelacioni sud u Kišnjevu odlučio da se Parlicov liši prava obavljanja javnim funkcijama, odnosno rukovođenjem ANRE, u periodu od godinu dana. Sekretarijat u saopštenju navodi da, ne želeći da ulazi u pitanja nepristrasnosti

moldavskih sudova, nalazi za potrebno da podvuče značaj koji EZ pridaje nezavisnosti nacionalnih energetskeg regulatora, na šta se Ugovorom o EZ obavezala i Moldavija. Sekretarijat navodi da će nastaviti veoma budno da prati ovaj slučaj i da u slučaju potrebe neće oklevati sa pokretanjem prekršajnog postupka protiv vlasti u Kišnjevu. **energy-community.org**

POSLOVI

ANKARA – Vlada Turske privodi kraju pregovore sa saudiarabijskim i slovačko-tajlandskim konzorcijumom o gradnji, u centralnoj oblasti Karapinar provincije Konja, ogromne termoelektrane na uglj kapaciteta 5.000 MW, koja bi pokrivala osam odsto ukupnih potreba te zemlje za električnom energijom. Investicija se procenjuje na deset milijardi dolara, a saudijska kompanija ACWA, kao i udruženi slovački HPP i tajlandska grupacija SINGA su u finalnoj fazi pregovora sa vlasnikom tamošnjeg ugljenokopa, turskom državnom elektroenergetskom firmom EUAS. **IIT**

PARIZ – Trenutno bezmalo 18% svetske populacije, odnosno 1,3 milijarde ljudi, nemaju pristup električnoj energiji, navodi Međunarodna agencija za energiju (IEA) u svom poslednjem Svetskom energetsom pregledu World Energy Outlook (WEO). Taj broj je za nekih devet miliona ljudi manji od stanja u prethodnoj godini, ali je svetska populacija u međuvremenu uvećana u 2011.za oko 78 miliona, na ukupno sedam milijardi ljudi, pokazuju podaci Ujedinjenih nacija. Inače, 2014 je obeležila početak UN dekade održive energije za sve (SE4ALL),

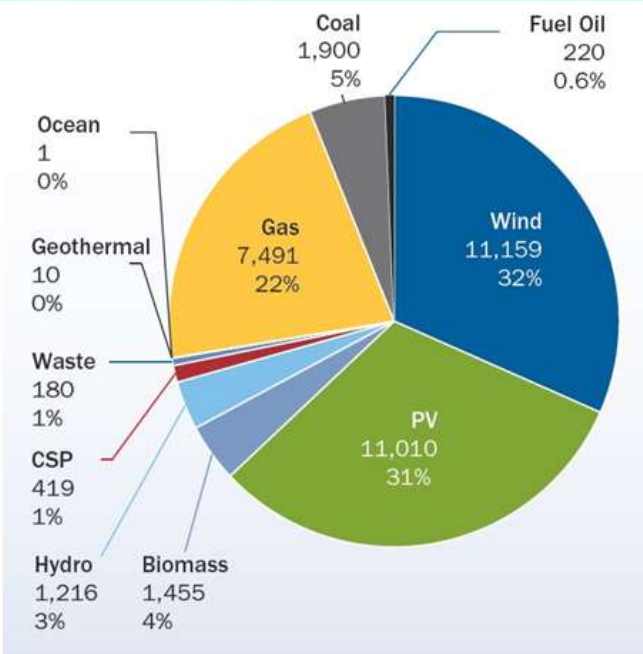
međunarodnog programa sa ciljem da se u narednih deset godina ukupnom stanovništvu Planete obezbedi održiv pristup električnoj energiji. iea.org

BUDIMPEŠTA - Mađarsko državno energetske preduzeće MVM potpisalo je u sredu pismo namere o otkupu mađarskih filijala nemačke energetske kompanije E.ON za maloprodaju prirodnog gasa i električne energije - . distributere E.ON Energiaszolgáltató, E.ON Közép-dunántúli Gázhálózat, E.ON Dél-dunántúli Gázhálózat i E.ON Ügyfélszolgáltató. MVM će napraviti 'due dilligence' (dubinsku analizu) tih firmi i planira da do kraja 2014. kupi u celini E.ON-ove udele u njima. U oktobru prošle godine MVM je od E.ON-a kupio njegove pod-firme za skladištenje i trgovinu prirodnim gasom u Mađarskoj, javlja mađarski portal Portfolio.hu.

BRISSEL - Ukupno je tokom prošle godine instalisano unutar Evropske unije 35 GW novih elektrana, što je 10 GW manje nego pre dve godine, objavilo je 3. februara Evropsko udruženje za energiju vetra EWEA. To je, ujedno, bila šesta godina za redom da je više od 55% ukupne novoinstalirane snage u EU ostvareno iz obnovljivih izvora energije. Naime, vetroelektrane su ostvarile najveći udeo od 32% (11,2 GW), ispred solarnih kapaciteta 31% (11 GW), dok su na trećem mestu elektrane na gas sa udelom od 21% (7,5 GW). Ostali izvori energije imali su zanemarljivo učešće u novim kapacitetima – TE na uglj 1,9 GW (5%), biomase 1,4 GW (4%), hidroelektrana 1,2 GW (4%) itd. Tokom prošle godine je zatvoreno čak 10 GW gasnih elektrana, 7,7 GW termoelektrana na uglj, 2,7 GW na mazut i 750 MW biomase, stoji u statistici EWEA.

ewe.org

UDEO NOVIH E.E. KAPACITETA INSTALIRANIH U EU U 2013.: UKUPNO 35.181 MW *Izvor: ewea.org*

ESEN - Nemački energetska kolos RWE prvi put u više od šest decenija poslovanja završio je finansijsku godinu u gubitku, pokazuju rezultati za 2013. Firma je prošlu godinu završila s 2,8 milijarde evra gubitka, na ukupan obrt od 54,1 milijarde evra. Najveći nemački proizvođač električne energije rezultate pripisuje velikom padu cena struje i otpisima imovine. "Teška situacija sa zaradom u konvencionalnoj proizvodnji struje u Evropi odrazila se i na RWE-ove finansijske rezultate", stoji u

izveštaju uz informaciju da je RWE otpisao lane imovinu vrednu 4,8 milijarde evra. RWE je u 2012. godini ostvario dobit od 1,3 milijarde evra. Proizvodnja električne energije u pogonima ove kompanije smanjena je lani za 5%, a prodaja je pala za 2%. RWE u ovoj godini takođe očekuje značajan pad vrednosti ukupnih prodaja, a neto dobit mogla bi iznositi između 1,3 i 1,5 milijarde evra.

PARIZ - Francuski EDF objavio je da će tokom aprila ugaziti na šest meseci svoje termoelektrane na mazut, jer su trenutno nekonkurentne u odnosu na druge instalisane kapacitete u evropskom energetskom sektoru. Reč je o termoelektranama u Bretanji, Aramonu na jugoistoku Francuske i četiri elektrane u Porševilu ukupne snage 5.000 MW, koje inače služe za pokrivanje vršne potrošnje tokom zime. **AFP**

BRISEL – Uprkos strategije skladištenja i diverzifikacije pravaca snabdevanja, EU ostaje teško zavisna od uvoza ruskog gasa, koji 80% stiže transportom preko Ukrajine, komentariše **EurActiv France**. Jedna od

opcija u slučajevima prekida snabdevanja je preusmeravanje gasovoda reverzibilnim pravcem od zapada na istok, ali Simon Issard, ekspert konsultantske firme Columbus ukazuje da se radi o veoma malim količinama. Osim toga, problem čini to što taj alternativni gas treba prethodno da bude kupljen, komprimovan u LNG, transportovan ... što u praksi zahteva vreme. Evropska komisija je takođe zatražila od 28 članica da povećaju gasne skladišne

kapacitete, ali za razliku od sirove nafte, gde IEA propisuje članicama obavezne rezerve za 90 dana potrošnje, ne postoji organizovana strategija za gas. „To pitanje je otvoreno 2009., ali je završeno neuspehom jer skladišta prirodnog gasa ne postoje u svim državama“, kaže Sylvie Cornot-Gandolphe, ekonomista u Cedigazu. Gas se obično skladišti u ispražnjenim gasnim poljima, ili rudnicima soli, čega nema u svim državama, dok gradnja zahteva velika sredstva i ekstremne mere obezbeđenja od potresa i sličnih rizika. Doneto je nekoliko smernica radi podsticanja članica EU da formiraju minimalne rezerve gasa, ali one nisu obavezujuće. Osim toga, opadajući trend u cenama gasa u Evropi, usled konkurencije jeftinog uglja, obeshrabruje takve investicije. Issard ukazuje da su u slučaju krize unutar EU najranjivije Mađarska, Rumunija i Bugarska, a u manjoj meri Grčka i region Balkana. Uprkos razvoja u sektoru obnovljivih izvora energije, energetska zavisnost EU od Rusije ostaje takva da se mora uzeti u obzir prilikom razmatranja eventualnih sankcija konstatuje EurActiv i pri tom citira EU komesara za klimu Connie Hedegaard, koja je u ponedeljak rekla da Evropa svake godine uvozi fosilnih goriva u vrednosti 400 milijardi evra.

PARIZ/LONDON - Industrija škriljnog gasa imala bi „zanemarljiv“ efekat na revitalizaciju evropske industrije i privrede u celini, a do 2035. bi pokrila ne više od 3-10 odsto potrošnje prirodnog gasa u EU, pokazuje

Home Publications

Unconventional wisdom: economic analysis of US shale gas and implications for the EU

THOMAS SPENCER; OLIVER SARTOR; MATHILDE MATHIEU
STUDIES N°02/2014. IDDDRI, 2014. 36 P.

najnovija studija koju je objavio Institut za održivi razvoj i međunarodne odnose **IDDDRI**. Ova think-tank institucija iz Pariza utvrdila je da će čak i u SAD „revolucionarno jeftina“ proizvodnja gasa iz škriljaca direktnim i posrednim efektima na duži rok doprineti rastu američkog BDP-a sa oko 0,84%. Izveštaj IDDDRI nadovezuje se na nedavnu ocenu ministra privrede Britanije Vinca Cablea da škriljni gas u Evropi neće biti realnost najmanje još jednu dekadu. Pariska institucija ocenjuje da gas iz škriljaca može na kraći rok pomoći istočnoevropskim državama da smanje zavisnost od uvoza gasa iz Rusije i razviju sopstvenu infrastrukturu. „Nije verovatno da će se u EU ponoviti američka iskustva u pogledu obima nekonvencionalne proizvodnje nafte i gasa iz škriljaca“, upozorava se u izveštaju. Studija se pri tom oslanja na neizvesnosti vezano za obim škriljnih depozita u Evropi, samu geologiju potencijalnih nalazišta, gušću naseljenost, mnogo manju servisnu energetska industriju, veći otpor javnosti i oštriju regulativu. Sve to zajedno bi imalo domino efekat na profitabilnost ovog sektora u EU, konstatuje Institut.

BEČ - Austrijska korporacija OMV vodi pregovore sa Gazpromom o zaključenju ugovora o isporuci gasa kroz Južni tok, dojavio je agenciji **Itar-Tass** „izvor upoznat sa sadržajem konsultacija“. Prema tom izvoru, potpisivanje sporazuma je planirano u proleće ove godine, a preliminarna verzija dokumenta predviđa isporuke, navodno, šest milijardi kubnih metara godišnje (Austrija je 2013. uvezla od Gazproma 5,23 mlrd.m³ gasa). Izvor blizak

Gazpromu potvrdio je informaciju o pregovorima sa OMV-om, ali je naglasio da nema podatke o detaljima ugovora. Taj neimenovani sagovornik prenosi da je austrijsko čvorište u Baumgartenu interesantno ruskoj kompaniji kao krajnja tačka Južnog toka u većoj meri nego italijanski Treviso. Pre svega, zbog dostupnosti skladišta u centru Evrope, a pored toga, „jer OMV razmatra mogućnost povećanja kapaciteta čvorišta“.

BEČ - Sekretarijat Energetske zajednice (EZ) pokrenuo je novi postupak protiv BiH zbog nepotpune primene Direktive (2006/32/EC) o energetskej efikasnosti u krajnjoj potrošnji i energetskim uslugama do krajnjeg roka koji je istekao sa 2011.godinom. Kako je saopšteno 3. februara iz Sekretarijata, ovim prvim pismom upozorenja BiH je dat rok da u naredna dva meseca, odnosno do 3. maja, ispuni ove obaveze. Cilj pomenute Direktive je, između ostalog, da učini efikasnijom krajnju potrošnju energije nametanjem indikativnih ciljeva i podsticaja, kao i stvaranjem institucionalnih, finansijskih i pravnih okvira potrebnih za uklanjanje prepreka na tržištu i nedostataka koji onemogućavaju efikasnu potrošnju energije.

SARAJEVO – Državno tužilaštvo županije Sarajeva podiglo je 7 marta optužnicu protiv devet zvaničnika u Federaciji BiH zbog sumnje da su, sklapanjem štetnog ugovora, oštetili državu za 32 miliona maraka (oko 16,5 miliona evra) prilikom dokapitalizacije naftne kompanije Energopetrol u kojoj je pre osam godina većinski udeo stekao hrvatsko-mađarski konzorcijum INA-MOL. Prema medijima, među optuženima su i bivši premijer FBiH Nedžad Branković i bivši ministar energetike Vahid Hećo.

SOFIJA - Bugarska će moći da dobija samo pola milijarde kubnih metara gasa godišnje preko interkonektora sa Rumunijom, što je tek trećina od planiranog kapaciteta tog gasovoda, rekao je u četvrtak pomoćnik bugarskog ministra privrede. Ivan Ajalov je rekao da je razlog toga što Rumunija nije izgradila planiranu kompresorsku stanicu kod Bukurešta. Reverzibilna veza, deo EU gasovodne strategije za region, povezaće trasom od 24 km mreže dveju zemalja ispod Dunava, a projekat zajedno realizuju rumunski Transgaz i bugarski Bulgartransgaz. U januaru je najavljeno da će gradnja biti završena u martu ove godine. **SeeNews**

SOFIJA - Bugarska oko 70% potreba za energijom zadovoljava uvozom, gotovo u celini iz Rusije i gotovo potpuno transportom preko Ukrajine, prenosi u utorak **Reuters** konstataciju sa sastanka nacionalnog saveta za bezbednost u Sofiji. Konkretno, preko 85% potreba za prirodnim gasom ostvaruje se uvozom iz Rusije, a transportom jedinim postojećim pravcem – preko Ukrajine. Jedina naftna rafinerija u Bugarskoj, u vlasništvu ruskog Lukoila, koja pokriva 60% potreba zemlje za gorivom, prima sirovu naftu preko ukrajinske crnomorske luke. Nuklearno gorivo za potrebe nuklearke Kozloduj, koja daje oko 40% ukupne proizvodnje električne energije u Bugarskoj, takođe se transportuje preko teritorije Ukrajine. Rezerve nuklearnog goriva u zemlji su za oko dve i po godine rada nuklearke snage 2.000 megavata, saopšteno je iz ministarstva energije. Bugarska ima planove, ali još nije izgradila gasovodne konekcije sa susednim Rumunijom i Turskom, a jedino bi u vanrednim situacijama mogla da koristi tranzitni gasovod prema Grčkoj, preusmeravanjem njegovog toka. Njeno gasno skladište ima kapacitet za zadovoljenje dvomesečnih potreba zemlje. Kapacitet ispumpavanja gasa iz skladišta je, međutim, do 4,2 miliona kubnih metara na dan, u poređenju sa prosečnom dnevnom potrošnjom u zemlji od oko 8 miliona m³, pokazuju podaci ministarstva. **Reuters**

PODGORICA - Pravila za određivanje regulatornog prihoda energetskih kompanija u Crnoj Gori i cena za korišćenje prenosnog sistema električne energije, čiju izmenu radi Regulatorna agencija za energetiku (RAE), treba dopuniti tako da u obračun cene struje, pored troškova uvoza, snabdevači uračunaju i zaradu od izvoza energije, predlog je grupe građana. U inicijativi se navodi da su sadašnjim rešenjem kupci stavljeni u neravnopravan položaj sa proizvođačem, jer u slučaju manjka energije i uvoza trošak pada na kupce, a u slučaju viškova i izvoza zarada pripada samo snabdevaču - energetskoj kompaniji. Predlagači su najavili da će se obratiti Ustavnom sudu Crne Gore ako regulator ne postupi po njihovom zahtevu. Iz RAE je odgovoreno da će predložiti, ukoliko imaju zakonsku osnovu, biti uzeti u obzir u postupku izmena i dopuna metodologija. Grupa građana takođe predlaže da se cena energije iz domaćih izvora određuje na osnovu analize zahtevanih troškova poslovanja, amortizacije i povrata na sredstva, umesto na osnovu cena za konstantnu energiju na energetskoj berzi (EEX) u Lajpcigu. Smatraju da je sadašnji način određivanja cene struje iz domaćih izvora protivzakonit. Predložili su i da se iz metodologije za utvrđivanje prihoda javnog snabdevača isključi vrednost investicija i radnog kapitala. „Kupci nisu dužni da plaćaju nešto što ne koriste, a investicije ne koriste sve dok se objekti ne završe“, navodi se u dopisu. **Vijesti**

